

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT ARHITEKTURA-QURILISH UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Toshkent arxitektura-qurilish
universiteti rektori v.v.b.

B.A. Tulaganov

2024 yil

**18.00.02 – “Rayonlashtirish. shaharsozlik. qishloq turar joylarini
rejalashtirish. landshaft arxitekturasi. bino va inshootlar
arxitekturasi”**

ixtisosligi bo'yicha 2025-yil uchun (PhD) tayanch doktoranturaga
kirish imtixonlari

D A S T U R I

TOSHKENT 2024

Dastur Toshkent arxitektura-qurilish universitetining Kengashida ko'rib chiqilgan va 2024 yil " " dagi " " – sonli majlis bayoni bilan ma'qullangan.

Dasturni tuzuvchilar:

- Xasanov A.O. - TAQU, "Arxitektura" fakulteti dekani, prof. v.b., arx.f.b.f.d. (PhD)
- Xoramov A.T. - TAQU, "Shahar infratuzilmasi kafedrası" kafedrası mudiri, t.f.d., professor
- Adilov Z.H. - TAQU, "SHaharsozlik" kafedrası mudiri, arx.f.d., professor
- Matniyazov Z.E. - TAQU, "Dizayn" kafedrası professori, arx.f.b.f.d. (PhD), professor

Ushbu dastur "Arxitektura" fakultetining 2024 yil " " dagi

- son majlisida ko'rib chiqilgan.

Arxitektura" fakulteti dekani

Xasanov A.O.

2

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining barcha sohalarida amalga oshirilayotgan modernizatsiyalash jarayonlarini yanada rivojlantirish, qurilish va arxitektura sohasi bilan bog'liq masalalarni nazariy va amaliy jihatdan takomillashtirib borish hozirgi kunning ustuvor vazifasi hisoblanadi.

Shu boisdan, shaharsoz mutaxassislardan, ularning yuqori darajadagi bilim va kasbiy malakalarga ega bo'lishligi, arxitekturaviy loyihalash bilan bog'liq ilg'or xorijiy usullarini puxta o'rganishlari, bu borada, ayniqsa, zamonaviy innovatsion texnologiyalarni, shaharsozlik sotsiologiyasini, dissertatsiya mavzusi bo'yicha loyihaviy takliflarni ishlab chiqish kabi fanlarni puxta o'rganishlari kerak.

Aholining, ayniqsa, qishloq hududlarida istiqomat qiluvchi aholining sharoitlarining yaxshilanishi Respublikamiz shaharsozligida jiddiy ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar sodir etilishini nazarda tutadi. Yaqin kunlargacha urbanistika bo'yicha aksariyat tadqiqotlar, garchi urbanizatsiya jarayoni davomida shaharlarning aloqalari kengayib, chegaralari yoyilib ketsada, asosan shaharlarga bag'ishlanar edi. Rivojlanayotgan shaharlar o'z ta'sir hududlarini faol kengaytirgan holda qishloq joylardagi turmushga ijobiy ta'sir o'tkazadi. Shu sababli, ularning istiqbolli rivojlanishi masalalari yon-atrofdagi qishloq aholi punktlarini hisobga olib turib hal qilinishi lozim.

Shaharsozlik g'oyalari va shahar landshafti yechimini ishlab chiqishda, bino va inshootlarni loyihalashda hamda qurilishni amalga oshirishda ijtimoiy, iqtisodiy, energosamaradorlik masalalarni yechimini topish va bu borada ilmiy tadqiqotlarni olib borish hamda inson omili, hayoti faoliyati uchun sun'iy muhitni yaratish o'z talablarini qo'yimoqda. Bu borada ko'plab ilmiy izlanishlar qilingan va olib borilmoqda. Ana shu masalarga oid jarayonlarni dunyo amaliyotida ko'rish, kuzatish, ilmiy tahlil qilish, tadqiqot olib borish va ulardan to'g'ri foydalanish muhim ahamit kasb etadi. Ushbu dastur 18.00.02 – "Rayonlashtirish. Shaharsozlik. Qishloq turar joylarini rejalashtirish. Landshaft arxitekturasi. Bino va inshootlar arxitekturasi" ixtisosligi asosida ishlab chiqildi. Dasturni tuzishda rayonlashtirish, shaharsozlik, qishloq turar joylarini rejalashtirish, landshaft arxitekturasi, bino va inshootlar arxitekturasi barcha mutaxassislik fanlariga doir mavzular kiritilgan. Dasturga shahar va qishloqlarni arxitekturaviy-rejaviy tashkil etish, shaharsozlikning kelajak g'oyalarini ishlab chiqish, shaharlar landshaftini tashkil etishda mavjud muammolarni hal qilish masalalari, bino va inshootlar loyihalashda shaharsozlik masalalarini hal qilishning o'ziga xos xususiyatlari, muammolar yechimiga qaratilgan savollar kiritilgan.

3

Dastur beshta bo'limdan iborat bo'lib, ularning ketma – ketligi umumiydan – xususiyga, qadimdan – hozirgi kungi tomoyili asosida rivojlangan. Markaziy Osiyoga, birinchi navbatda O'zbekistonga ustivor e'tibor berilgan.

DASTURNING MAQSAD VA VAZIFALARI

Ushbu dastur shaharsozlik tarixi, nazariyasi, shaharlarni barpo etish, qayta qurish, qishloq aholi turar joylarini rejayiv tashkil qilish, shaharlarning landshaftini tashkil etish bo'yicha ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlashga qaratilgan bo'lib, 18.00.02 – Rayonlashtirish. Shaharsozlik. Qishloq turar joylarini rejayilashdirish. Landshaft arxitekturasini. Bino va inshootlar arxitekturasini mutaxassisligi bo'yicha fan doktorlari tayyorlashda katta ahamiyatga ega. Shu boisdan, arxitekturashunos, shaharsoz, tumanni rejayilashdirish va hududiy joylashtirish, shahar landshaftini tashkil etish, shaharlarni ta'mirlash, shaharlar estetikasi bo'yicha mutaxassislardan, ularning yuqori darajadagi bilim va kasbiy malakalarga ega bo'lishligi, ta'mirlash bilan bog'liq ilg'or usullarini puxta o'rganishlari, bu borada, ayniqsa, zamonaviy innovatsion texnologiyalarni, arxitekturaviy yodgorliklardan zamonaviy maqsadlarda foydalanish usullarini puxta bilishlarini talab etiladi.

Dasturning maqsadi - kadrlarga zamonaviy talablarni ko'zda tutib, doktoranturada o'z dissertatsiya ishini himoya qiluvchilarning Shaharsozlik asoslari va shaharsozlik tarixi, tumanni rejayilash va qayta qurish, qishloq turar joylarini loyihalash kurslari bo'yicha bilimlarini ob'ektiv aniqlash va baholashdan iborat.

Mazkur malakaviy imtihonlar Dasturiga quyidagi fanlar kiradi: Shaharsozlik asoslari, Landshaft arxitekturasini, Turar joy tumanini loyihalash, Qishloq aholi punktlarini rejayilashdirish, Bino va inshootlar arxitekturasini va Arxitekturaviy loyihalash.

Imtihon o'tkazishdan maqsad – talabgorlarda shaharsozlik asoslari va taraqqiyot bosqichlari, shaharsozlikning yangi bosqichdagi uslub va yo'nalishlari bo'yicha ko'nikma va malaka shakllanganligini aniqlashdan iborat. Imtihonning vazifasi – zamonaviy shaharsozlik asoslarini o'rganish, eng yirik shaharsozlar ijodini taxlil etib, ularning yutuqlaridan umumli foydalanish, hamda boy tarixiy an'anaviy uslublarimiz orqali zamonaviy o'zbek shaharsozligini rivojlantirishdan iborat.

1 - BO'LIM: SHAHARSOZLIK ASOSLARI

Shaharlar rivojining demografik jarayonlari. Shaharlarning mehnat resurslari. Yangi hududlar tanlash va mavjud shaharlarning rivojlanishi. Shaharsozlik tipologiyasi. Shaharlarning rejayiv tashkil etilishi. Shaharning axoli turar joy zonasini. Turar joy tumanlari. Shaharning ishlab chiqarish va omborxonalar xududi. Shaharning rekreatsiya xududi. Tuman va kichik tumanlarni loyihalashning badiiy ahamiyati.

Shaharning jamoat markazi. Shaharsozlik g'oyalari. Shahar tizimida ansambllarning tashkil etilishi va ahamiyati.

2 - BO'LIM: TURAR JOY TUMANINI LOYIHALASH

Shaharsozlik bo'yicha ilmiy-loyihaviy ishlar, tuman rejayilashning o'rni va ahamiyati. Hududning antropogen xususiyatlarining baholanishi. Tuman rejayilashning demografik sig'imini aniqlash. Shahar axolisi va mehnat resurslari. Tuman rejayilash xududlarining joylashuvi. Ishlab chiqarishni joylashtirish va rivojlantirish. Agrosanoat kompleksi. Funktsional xududlash va rejayiv struktura. Axoliga madaniy-maishiy xizmat ko'rsatish ob'ektlari va ularning joylashuvi. Axolining dam olish, kurort davolanish va turizm ob'ektlarining joylashuvi. Hududning estetik tashkil etilishi. Atrof-muhitni muhofaza qilish. Tarixiy va madaniy yodgorliklarni saqlash. Tuman rejayilashning transport masalalari. Tuman rejayilashning muhandislik va texnik infratuzilmasi.

3 - BO'LIM: LANDSHAFT ARXITEKTURASI

Shahar ko'kalamzorlashtirish tizimining shakllanishi. Ko'pfunksional parklar. Maxsus bog'lar va parklar. Jamoat binolari atrofida landshaft tashkil etish. Bulvarlar, trotuarlar, skverlar va suv havzalari atrofini ko'kalamzorlashtirish.

4 - BO'LIM: QISHLOQ AHOI PUNKTLARINI REJALASHTIRISH

Qishloq hududlarini arxitektura-loyihaviy tashkil etishni asosiy vazifasi, qishloq aholi punktlarini bosh planlari, "Obod qishloq" va "Obod mahalla" dasturlarida qanday maqsadlari, qishloq aholi punktlarining rekonstruksiya, qishloq aholi yashash punktlari aholining soniga qarab qanday guruhlariga bo'linishi, aholi punktlari qishloqlararo markaziy xizmat ko'rsatish vazifalari, qishloq hududini muhandislik tayyorgarligi qishloq aholi punktlarida jamoat korxonalarini tashkil etish tamoyillari.

5 - BO'LIM: BINO VA INSHOOTLAR ARXITEKTURASI

Turar-joy, jamoat, sanoat, ma'muriy binolarning tipologik asoslari, funktsional – loyihaviy, texnik, iqtisodiy yechimlari; turar joy va jamoat binolarining soniyali sifatlari, qurilishi parametrlari; ichki muhitni funktsional shakllantirish tamoyillari; bino va inshootlarning texnologik, kommunikatsiyaviy bog'liqliklari to'g'risidagi tushuncha; mavjud bino va inshootlarning funktsional tashkil qilish bo'yicha tahlil; arxitekturaviy-tipologik vazifalarni yechish; xizmat ko'rsatish bosqichlari, bino va inshootlar klassifikatsiyasi, fuqarolik binolarning shaharda joylashuvi; jamoat va ma'muriy binolarning shahardagi dominantlik roli; turar-joylar, xonadon tarkibi, kam qavatli, o'rta qavatli, ko'p qavatli, yacheykali, qisqa muddatli turar-joy binolari; o'quv-tarbiya, tomosha, ilmiy muassasa, sport, sog'lomlashtirish, ma'muriy, dam olish binolari.

Jamoat, turar joy, sanoat, ko'pfunksiyali bino va inshootlarni arxitekturaviy-fazoviy shakli va ularning funksional, texnologik yechimini loyixalashirish. Arxitekturaviy loyihalashda shaharsozlikdagi vazifasini, bino tiplari normalarini, ekologik talablarini va xonalar turkumlarini aniqlash belgilanadi. Loyihalarni tuzishda grafik ko'nikma, funksional, arxitektura - badiiy, konstruktiv va iqtisodiy tomondan loyihalash uslublarini o'zlashtirish, klauzura ishlarini bajarish, qisqa vaqtda bajariladigan loyihalarda badiiy kompozitsion, funksional talablarni his etish, loyiha bosqichlarida ijodiy yondoshish, eskiz g'oya ustida ishlash, arxitekturaviy muhitni tashkil etish, loyihalashga shaxsiy ijodiy yondoshish.

Imtixonlarni baholash mezonlari

Imtixonlar bilet bo'yicha yozma shaklda o'tkaziladi. Bilet 4 savoldan iborat bo'ladi. Talabgor javob tayyorlash uchun imtixon varaqalaridan foydalanadi. Yozma imtixon natijalari bo'yicha komissiya a'zolarining har biri o'z bahosini komissiya raisiga ma'lum qiladi. Komissiya raisi umumiy bahoni o'rtacha arifmetik ravishda chiqaradi.

Talabgorning bilim darajasi 100 ballik tizimda butun sonlar bilan baholanadi. Bunda baholash "a'lo" (86-100), "yaxshi" (71-85), "qoniqarli" (55-70), "qoniqarsiz" (0-54) ko'rinishida bo'ladi. Ixtisoslik fani bo'yicha kirish imtixonini yozma tarzda topshirganda talabgor dastur doirasida mustahkam, chuqur bilimlarini namoyish etgan taqdirdagina ijobiy baho qo'yiladi. Har bir savolning bahosi maksimal 25 ball bilan baholanadi.

Yozma ish savollariga berilgan javoblarni baholash quyidagi mezon talablari asosida amalga oshiriladi:

Yozma ish javoblariga qo'yiladigan talablar	Baholash ballari
Har bir savollarga javoblarni baholash mezonlari – maksimum 25 ballgacha	
a) berilgan savollarni to'liq bilsa, uning mohiyatini tushunsa, u bo'yicha ijodiy fikrlay olsa, tasavvurga ega bo'lsa, mustaqil mushohada yurita olsa, nazariy masalarni amaliyot bilan bog'lay olsa, savolning nazariy va amaliy jihatlarni to'liq ochib bera olsa, xulosa va qaror qabul qilsa, o'z fikrini to'liq, ravon bayon qila olsa	86-100
b) berilgan savollarni yetarli darajada bilsa, uning mohiyatini tushunsa, savol yuzasidan tasavvurga ega bo'lsa, mustaqil mushohada yurita olsa, nazariy masalarni amaliyot bilan bog'lay olsa, savolning nazariy va amaliy jihatlarni yetarlicha ochib bera olsa, o'z fikrini yetarlicha, ravon bayon qila olsa	71-85
v) berilgan savollarni qisman bilsa, u to'g'risida tasavvurga ega bo'lsa, uning mohiyatini tushunsa, savol bo'yicha o'z fikrini bayon qila olsa	55-70
g) berilgan savollarni yaxshi bilmasa, u to'g'risida to'liq tasavvurga ega bo'lmasa, o'z fikrini to'liq bayon qila olmasa	0-54

18.00.02.–“Rayonlashtirish. Shaharsozlik. Qishloq turar joylarini rejalashtirish. Landshaft arxitekturasi. Bino va inshootlar arxitekturasi”

ihtisosligi bo'yicha savollar

Landshaft arxitekturasi

1. “Antropogen” landshaftlarning asosiy turlari va xillarini ayting hamda ularning zamonaviy jamiyat xayotidagi rolini aniqlang? Landschaft rejalashtirishni maksad va vazifalari?

2. O'zbekistonda landschaft rejalashtirishning asosiy muammolari?

3. Maxsus park va bog'lar tasnifi va vazifasi nimadan iborat?

4. Turistik va rekreatsion rivojlanish hududlarini landschaft rejalashtirish?

5. Dam olish va turizm markazlarini tashkil etishda nimalarga e'tibor qaratish kerak?

6. Landschaft arxitektura ob'ektlarining shakllanishida arxitektura qurilmalarining ahamiyati va roli qanday?

7. Transport magistralari, temir yul va texnik inshootlari hududlarini landschaft rejalashtirish?

8. Sanoat hududlari va korxonalarining landschaft rejalashtirishni tashkil etish qanday omillar ta'sir etadi?

9. Jamiyatni zamonaviy rivojlanish sharoitida landschaft rejalashtirishni roli?

10. Tuman markazlari va shaharlarning bulvarlari, maydonlarini landschaft-rejalashtirishni tashkil etishda tamoyillar qanday?

Rayonlashtirish

1. Tuman rejalashtirishning asosiy vazifalariga nimalar kiradi?

2. Tumanni rejalashtirish va axoli joylashuvi?

3. Tumanni rejalashtirishda hududning tahlili uchun qanday omillarni o'rganib chiqish lozim?

4. Tumanni rejalashtirish loyixasi?

5. Tumanni rejalashtirish va sanoat?

6. “Rejaviy tuman” nima?

7. Tumanni rejalashtirishda tabiiy-iqlimiy omillarni hisobga olish?
8. Turar-joy tumani va kichik tumanida transport tarmog'iga nimalar kiradi?
9. Tumanni rejalashtirish miqyosida tarixiy hududlarni rivojlantirish masalalari?
10. Tumanni rejalashtirishning sxemasi va loyixasini yaratishni tashkil etish?

Shaharsozlik

1. O'zbekistonda "Aqlli shahar" texnologiyalarini joriy etish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar?
2. Katta shahar va aglomeratsiyalarining muhim kamchiliklari nimalardan iborat?
3. Braziliya shahrining bosh rejasi mualliflari kim va bu shaharni loyihalashda qanday shaharsozlik tamoyillariga amal qilingan?
5. O'zbekistonda shaharsozligida ekologik muammolar va uning yechimi?
6. Ishlab chiqarish hududlarida ekologik reabilitatsiya jarayonlari?
7. "Tislanuvchi urbanizatsiya" nima?
8. Le Korbyuzening shaharlarni rivojlantirish bo'yicha taklif qilgan qanday loyihalarini bilasiz?
9. Yangi shahar qurilishi va mavjud shaharni kengaytirish uchun nimalarni hisobga olmoq kerak?
10. Shaharsozlikning ierarxiya tizimi?
11. "Soxta urbanizatsiya" nima?

Qishloq aholi punktlarini rejalashtirish.

1. "Qishloq hududlarini arxitektura-loyihaviy tashkil etish" (QHALTE) loyihalarning asosiy vazifasi?
2. "Obod mahalla" dasturining turar joylarni rivojlantirishdagi o'rni?
3. Qishloq aholi joylarida jamoat markazlari qanday loyihalanaadi?
4. Shahar va qishloqlarning tadqiqot ishlarini bosh vazifasini barqaror loyihalash elementlari?
5. Qishloq aholi punktlarning mavjud bo'lgan yashash fondiga qanday kompleks baholashlar kiradi?

6. Qishloq aholi yashash punktlari aholining soniga qarab qanday guruhlarga bo'linadi?

7. Qaysi aholi punktlari qishloqlararo markaziy xizmat ko'rsatish vazifasini bajaradi?

8. Qishloq aholi joylarining funksional xududlari tranzit yo'lga nisbatan qanday joylashadi?

9. Qishloq aholi punktlari rekonstruksiya qilishda qanday asosiy shaharsozlik muammolarini yechish kerak?

10. Qishloq yangi korxonalarini rejalashtirish, mavjudlarini modernizatsiya qilish va yangi ish o'rinlarini yaratish shaharsozlik loyihalarida qanday aks ettiriladi?

Arxitekturaviy loyihalash

1. O'zbekiston sharoitida turar uy-joylarni loyixalash uchun qo'yiladigan asosiy talablar.
2. Umumiy ta'lim maktablari binolarining loyixalash asoslari hamda tarixiy yechimlariga qo'yiladigan asosiy vazifalar.
3. Mexmonxonalarining funksional tuzilishi nimalardan iborat.
4. Davolash-profilaktika muassasalariga ShNQ 2.08.02-09 ga binoan qanday talablar qo'yiladi.
4. Bank muassasalarini loyihalashning texnologik xususiyatlari?
5. Jamoat ovqatlanish korxonalariga ShNQ 2.08.02-09 ga binoan qanday talablar qo'yiladi.
6. Sirk binolarining asosiy xonalari va texnologiyasi tizimi.
7. Savdo ko'ngil ochar markaz binosining arxitekturaviy tarixiy yechimlari qo'yiladigan talablar.
8. Maktabgacha ta'lim muassasalarining bosh rejada joylashuvi va guruxlar to'plami.
9. Avtoturargoxlarning shaharsozlikdagi o'rni va arxitekturaviy tarixiy yechimlarga quyiladigan asosiy omillar.

Bino va inshootlar tipologiyasi

1. Stadionlarning arxitekturaviy yechimlari, O'Ichamlariga ko'ra stadionlar toifa(kategoriya)larga bo'linishi?
2. Seksiyali turar joylarni loyihalashning o'ziga xos xususiyatlari
3. Sport inshootlarining turlari va ularga qo'yiladigan asosiy talablar.
4. Jamoat binolarining markaziy blokli va pavillion tipidagi kompozitsiyalarning afzallik va kamchiliklari
5. Oliy ta'lim muassalari uchastkalariga kuyiladigan talablar
6. Madaniy ma'rifiy binolarning texnologik bog'liqlik sxemasi hamda arxitekturaviy tarxii yechimlari ko'yiladigan asosiy talablar.
7. Muzey binolarining texnologik bog'liqlik sxemasi nimalardan iborat?
8. Tomosha binolarining klassifikatsiyasi va ularga qo'yiladigan asosiy talablar?
9. Savdo markazlarining klassifikatsiyasi?
10. Shifoxonalar rejayiv-texnologik talablarga binoan qanday guruxlarga bo'linadi?

18.00.02—"Rayonlashirish. Shaharsozlik. Qishloq turar joylarini rejayalashirish. Landshaft arxitekturasi. Bino va inshootlar arxitekturasi"

(texnika fanlari bo'yicha) ihtisosligi bo'yicha savollar

1. Arxitektura va shaharsozlik asoslari.

1. Jamiyatning zamonaviy rivojlanish bosqichida arxitektura va shaharsozlik masalari.
2. Ilk shaharlarni rejayalashirish tarkibi. Qadimgi Misr arxitektura va shaharsozligi. Order tizimi.
3. Vizantiya arxitektura va shaharsozligi. Arxitekturada Roman uslubi.
4. Arxitektura uslublari. Barokko. Klassika rejayalashirish tarkibi.
5. Zamonaviy bino va inshootlar to'g'risida umumiy ma'lumotlar. Binolarga qo'yiladigan asosiy talablar.
6. Asoslar va poydevorlar. Tabiiy va sun'iy asoslar xaqida tushuncha. Poydevorlarning turlari, ularning tavsifi.

7. Devor va pardevorlarga bo'lgan talablar. Devorlarning arxitektura konstruktiv elementlari.
8. Pol va orayopmalar. Belgilanishi bo'yicha orayopmalar tavsifi. Orayopmalarga bo'lgan ta'sirlar. Ularga bo'lgan talablar.
9. Eshik va derazalar va ularning konstruktiv elementlari.
10. Jamoat binolarining rejayiv tarkibi va turlari. Jamoat binolarining loyihalarni texnik-iqtisodiy baholash.

2. Shaxar xududini injenerlik tayyorlash, rejayalashirish kurish va rekonstruksiya kilish

1. Shaharsozlikda jarliklarni baholash va muxandislik tayyorgarlik ishlari.
2. Shaxar suv qochirish tarmog'i. Ularni hicoblashda talab qiinadigan asosiy mezonlar.
3. Shaharsozlikda yer osti suvlarining ahamiyati. Sizot suvlari va qurilishda ularni bartaraf etish bo'yicha injenerlik tadbirlar.
4. Shaharlarni obodonlashirishning kompleks rivojlanirishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.
5. Shaxar hududini shaharsozlik nuqtai nazaridan baholash.
6. Shaxarni obodonlashirish va bosh rejayi.
7. Shaharlarning rejayiv strukturasi.
8. Shaxar selitba hududini rejayiv tashkillashirish.
9. Sanoat rayonlarining rejayiv strukturasi.
10. Muhandislik kommunikatsiyalari tizimi.

3. Shaxar transporti inshootlarining injenerlik yechimlari

1. Shaharlarda transport tizimini funksional rejayalashirish.
2. Yo'l transport inshootlarining asosiy turlari va ularning shaxar qurilishida qo'llanish sohasi.
3. Transport inshootlari turlari va ularga qo'yiladigan muhandislik talablar.
4. Ko'priklar inshootlari haqida umumiy tushuncha.
5. Piyoda o'tish ko'priklari va yo'llarining asosiy turlari va tizimlari.

6. Shaharsozlikda yer osti inshootlaridan foydalanish.
7. Suv osti tunnelarining qurilmalari va qurish usullari.
8. Shahar hududida avtoturargohlarni rejalashtirish.
9. Bir qavatli va ko'p qavatli yer osti va yarim yerosti avtoturargohlarning loyihaviy yechimlari.
10. Ko'p sathli yo'l o'tkazgichlarga qo'yiladigan asosiy talablar.

4. Shahar va qishloq aholi punktlari yo'llarini rejalashtirish.

1. Shahar ko'cha-yo'llarini rejalashtirishning asosiy vazifalari.
2. Shahar ko'cha-yo'llariga qo'yiladigan asosiy talablar.
3. Aloqa yo'llari va ularning turlari.
4. Shahar ko'cha-yo'llarining prinsipial sxemalari.
5. Shahar yo'llarini umumfoydalanuvdagi yo'llar bilan bog'lashning prinsipial sxemalari.
6. Shahar ko'cha-yo'llaridan suvlarni chetlatish masalasi.
7. Shahar ko'cha-yo'llarini loyihalashda plan trassa o'tkazish.
8. Shahar ko'cha-yo'llarining bo'y lama kesimini loyihalash.
9. Shahar ko'cha-yo'llarining ko'ndalang kesimini loyihalash.
10. Avtomobil yo'llarini jihozlash.

5. Bino va inshootlarni texnik eksploatatsiyasi

1. Turar-joy va jamoat binolarining kapitallik sinflari.
2. Binolarning normativ va haqiqiy xizmat muddatlari.
3. Bino va inshootlarning jismoniy eskirishi.
4. Jismoniy eskirishning turlari va ularni baholash usullari.
5. Qayta tiklanadigan va qayta tiklanmaydigan jismoniy eskirish.
6. Bino va inshootlarda ma'naviy eskirishi.
7. Qurilish materiallari va konstruksiyalarga quyiladigan talablar.
8. Bino va inshootlarni eksploatatsiyaga topshirish.
9. Eksploatatsiyaga topshirishda sifat nazoratini tashkil etish masalalari.
10. Bino va inshootlarga salbiy ta'sir ko'rsatadigan omillar

ADABIYOTLAR

1. Isamuxamdova D.U., Adilova L.A. "Shaharsozlik asoslari va landshaft arxitekturasi". Darslik. 1-qism., Toshkent, 2009
2. Isamuxamdova D.U., Adilova L.A. «Shaharsozlik asoslari va landshaft arxitekturasi». Darslik. 2-qism., Toshkent, 2009
3. Isamuxamdova D.U. Ismailov A.T., Xotomov A.T. "Injenerlik obodonlashtirish va transport". Darslik, 1 qism., Toshkent, 2009
4. ShNQ 2.07.01-13* Shaxarsozlik. Shahar va qishloq aholi punktlari hududlarini rivojlantirish va qurilishni rejalashtirish. T. O'zbekiston Respublikasi Davlat arxitektura va qurilish qo'mitasi. 2009
5. Adilova L.A. Landshaft arxitekturasi: I qism, o'quv qo'llanma, – Toshkent: IPTD "Uzbekistan", 2009 y.
6. Adilova L.A. Landshaft arxitekturasi:II qism, darslik-Toshkent: TASI 2009 y.
7. "Gradostroitelnyy kodeks Respubliki Uzbekistan". T. 2002 g.
8. Isamuxamdova D.U., Sadikova M.A., Muminova K.R.
- 9.
10. "Shaharsozlik loyihalash". O'quv qo'llanma, TASI. Toshkent 2015 y.
11. Isamuxamdova D.U., Mirzaev M.K. "Zamonaviy shaharsozlik nazariyasi". O'quv qo'llanma, Toshkent, 2015 y.
12. Selimova S. "Formirovanie ponyatiya Landshaftnyy urbanizm v gradostroitelstve".Natsionalnaya akademiya prirodooxranogo i kurortnogo stroitelstva. Donbass. 2014 g.
13. Ubaydullaev X.M, Inog'omova M.M. "Turar joy va jamoat binolarini loyihalashning tipologik asoslari" darslik., Toshkent 2009 y.
14. Xidoyatov T.A. "Tipologiya obshchestvennyx zdaniy" o'quv qo'llanma., Toshkent 2008g.
15. X.M.Ubaydullaev, G.I.Korobovsev, Y.I.Abduraxmanov, Ya.M.Mansurov "Arxitekturaviy loyihalash" o'quv qo'llanma., Toshkent 2012.
16. B.I.Inogomov "Zamonaviy bino va inshootlarni loyihalash" Toshkent o'quv qo'llanma.,2011y
17. ShNQ 2.08.02-09* "Jamoat bino va inshootlari". T. O'zbekiston Respublikasi Qurilish vazirligi. 2009
18. Gelfond A.L. "Proektirovanie obshchestvennyx zdaniy" Moskva 2006
19. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-son "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
20. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 20 fevraldagi PQ- 4201-son "Obod qishloq" dasturi to'g'risida"gi Qarori.
21. O'zbekiston Respublikasining shaharsozlik kodeksi. Toshkent, 2021
22. O'zbekiston Respublikasining Uy joy kodeksi. Toshkent, 2009.

23. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 29 avgustdagi 679-sonli "Shaharsozlik faoliyatini amalga oshirish hamda qishloq xo'jaligiga oid bo'lmagan ehtiyojlar uchun yer uchastkalari berish, shuningdek ob'ektlarni qurishga ruxsatnomalar berish tartibini tubdan soddalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.
24. Vlasov D.N. "Transportno-perevadочные узлы". Библиотека научных разработок и проектов НИУ МГСУ. Москва, 2017 г.
25. Dobromaslov A.N. Diagnostika povrejdennyx zdaniy i inzhenernyx soorujeniy. Moskva, 2006g.
26. Ivanov I.A. "Dorogi mira. Istoriya i sovremennost" Ucheb-prakt. Posobie. Moskva-Vologda. 2017 g.
27. Isamuxamdova D.U., Adilova L.A. "Shaharsozlik asoslari va landshaft arxitekturasi". Darslik. 1-2 qism., Toshkent, 2009
28. Isamuxammedova D.U., Ismoilov A.T., Xotamov A.T. Injenerlik obodonlashtirish va transport. Darslik., Toshkent.: 2009. 230 b.
29. Isamuxamdova D.U., Mirzaev M.K. "Zamonaviy shaharsozlik nazariyasi". O'quv qo'llanma, Toshkent, 2015 y.
30. Kossov A.V., Baxirev I.A. i dr. "Transportnaya planirovka gorodov" Uchebnoe posobie. Moskva, 2017 g.
31. Nizomov Sh.R., Xotamov A.T. Landshaft konstruksiyasi. Toshkent. TAQL, 2010, 55 b.
32. Nizomov Sh.R., Xotamov A.T. "Bino va inshootlarni texnik baholash". Darslik. Oliy o'quv yurtlarining talabalari va magistrantlar uchun darslik. – Toshkent., 2012. - 323 bet.
33. Rouina S.I., Lukin M.V. Texnicheskaya ekspluatatsiya zdaniy i soorujeniy. KNORUS. Uchebnoe posobie. Moskva. 2019 g.
34. ShNQ 2.07.01-03*. "Shahar va qishloq aholi punktlari hududlarini rivojlantirish va qurilishini rejalashtirish" Toshkent.: O'zDavarxitqurilish qo'mitasi, 2009. TNMB- Ibn-Sina.
35. ShNQ 2.05.02-07. "Avtomobil yo'llari". Toshkent.: O'zDavarxitqurilish qo'mitasi, 2007. TNMB- Ibn-Sina.
36. ShNQ 2.08.01-05 "Turar-joy binolari" T.:O'zdarvarkhitekstroy, T., 2005y.
37. ShNQ 2.08.01-09* "Jamoat binolari va inshootlari" T.: O'zdarvarkhitekstroy, T., 2011g.
38. Shukurov I.S. Vertikalnaya planirovka territoriy. Osnovy avtomatizirovannogo proektirovaniya (Uchebnoe posobie). M.: Izd-vo Assotsiatsiya stroitelnix vuzov, 2012.
39. Shukurov I.S. i dr. Upravlenie gorodskim xozyaystvom i modernizatsiya jiliiuno-kommunalnoy infrastrukturi (Uchebnik). M.: Izd-vo "Prosvetitel" 2012.
40. Shukurov I.S. Proektirovanie i stroitelstvo transportnyx soorujeniy Sochi Chast I (Uchebnoe posobie). LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of: Omni Scriptum GmbH & Co. KG, Berlin, 2014.
41. Osnovi injenerno-texnicheskogo obustroystva gorodskix territoriy (Uchebnoe posobie). M.: Izdatelstvo ASV , 2015.
42. Shukurov I.S., Xalilov I.R. Kursovoe i diplomnoe proektirovanie po gradostroitelstvu (Uchebnoe posobie). M.: Izdatelstvo ASV , 2015.
43. Yunusov M.Yu., Krotov A.V., Xotamov A.T. Injenerno-texnicheskie meropriyatiya grajdanskoy zaimity. Institut grajdanskoy zaimity MChS RUZ. Uchebnoe posobie, 2000.
44. QMQ 2.01.01-94. Loyixalastirish uchun iqlimiy va fizikaviy geologik ma'lumotlar. – Toshkent.: O'zDavarxitqurilish qo'mitasi, 1994.
45. QMQ 2.02.01-98. "Bino va inshootlar zaminlari". – Toshkent.: O'zDavarxitqurilish qo'mitasi, 1998.
46. QMQ 2.01.16-97 Turar-joy binolarining jismoniy eskirishini baholash qoidalari. T.:O'zdarvarkhitekstroy, T., 1997y.
47. Xotamov A.T., Usmonov Q.T. "Shahar xududini kompleks obodonlashtirish". Toshkent.: 2014. 160 b.
48. Xotamov A.T., Shaxidov A.F. "Shahar ko'chalari, yo'llari va transport". Darslik. Toshkent.: 2018. 364 b.